

Et smartere Nord

PÅ DEN 3. SIDE

Frode Mellemvik
Direktør
Nordområde-
senteret
Bodø

Begrepet smart synes å ha fått en renessanse. Smart brukes om mye, og NHOs årskonferanse 2010 har så langt toppet bruken av begrepet ved å ta som hovedtema: «Smartere vekst».

Begrepet smart har en positiv klang. De fleste synes det er attraktivt å være smart. Motsatsen, det å være lite smart eller dum, er vel ikke heller ikke så mye å trakte etter.

Imidlertid betyr nok det å være smart at en iblant framstår som noe sær og egenartet. Tegneseriefiguren Petter Smart har alt dette i seg. Han har ferdigheter, kunnskap og kreative evner samtidig som han er litt smårar på den måten at han ikke er for mye bundet i vanetenkning.

Det er neppe noen grunn til å tro at vi i Nord er mer (eller mindre) smart enn de som bor i resten av landet. Imidlertid er det flere forhold som tilsier at vi her i Nord må bli enda smartere.

Vi er færre personer. Befolkningsutviklingen har over mange år gått i feil retning. Det er urovekkende mange unge som reiser fra Nord. Vi ser ikke den samme tilstrømningen til Nord. Så langt har vi ikke vært smarte nok for å gjøre Nord attraktiv.

Store krav

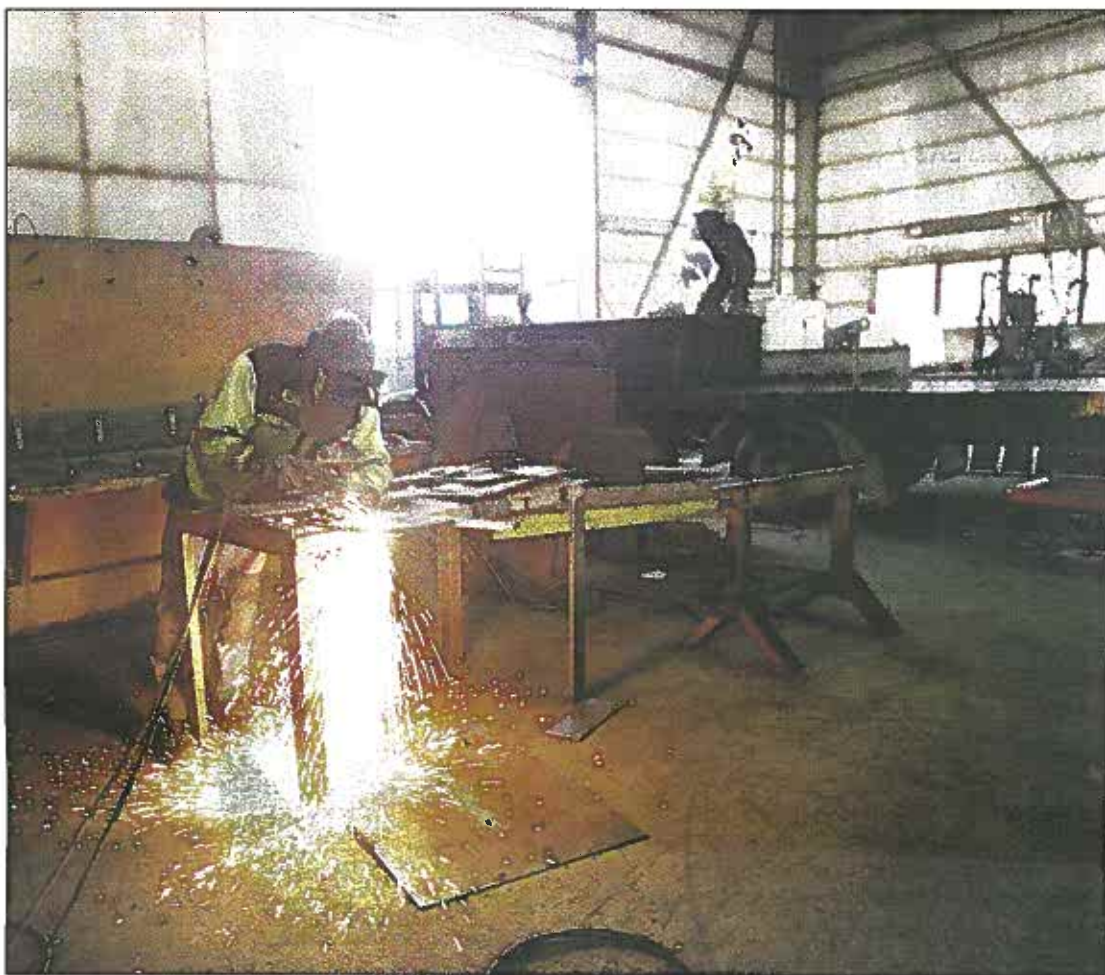
Videre er ressursgrunnlaget for verdiskaping særdeles stort her i Nord. Dette setter store krav til oss.

De verdiene som skapes, og kan skapes, fra dette grunnlaget er av stor betydning for hele nasjonen. Ressursene kan anvendes til for eksempel produksjon av mat, energi, mineraler, og utvikling av tilbud innen turisme og varetransport.

Utnyttelsen av mange av disse ressursene er av stor betydning for mange nasjoner, bedrifter og individer. De samme ressursene kan iblant brukes til mange ulike formål, og anvendelsen av de ulike ressursene kan åpenbart stå i et konfliktforhold til hverandre. Det er følgelig meget viktig at vi er smarte i anvendelsen av ressursene.

Attraktivt

For oss i Nord er det også eksempelvis viktig at realisering av verdiene i dette ressursgrunnlaget ikke bare skjer på en ressursmessig bæ-

SMART: Utviklingen av Rana-samfunnet til et dynamisk, industrielt sentrum er blant de positive endringene i Nord, mener Frode Mellemvik. Bildet viser sveising ved Helge Karstensens sveiseservice AS i Mo i Rana.

rekraftig måte, men også slik at realiseringen forsterker mulighetene for å gjøre det attraktivt å bo og leve i Nord.

Kunnskap

Hadde vi hatt kunnskaper om hvordan vi med sikkerhet kunne få til å anvende ressursene slik at alle disse forholdene var ivaretatt, er jeg ikke i tvil om at mange ville vært med for å få det til. Men vi mangler mye kunnskap.

Når en mangler kunnskap er det dessverre slik at det er lett å ty til vanetenkning og tradisjonelle modeller for å finne ut hvordan en skal håndtere konflikter.

I stedet for åpenhet er det da lett for at de ulike interessene finner veien inn i skyttergravene. Det å skape arenaer for åpenhet og dialog mellom næringer og ulike interesser må være veien å gå for å få til smartere måter å utnytte ressursene på.

Tre erkjennelser

Minst tre typer erkjennelser må til for at vi skal arbeide smartere med dette.

Den første er et ønske og en interesse for å få til utnyttelse av de ressursene som er tilgjengelige.

Den andre erkjennelsen er at vi ikke har fått dette til, selv om mange tiltak er satt i gang. Dette innebærer at det må arbeides systematisk og åpent med å utvikle muligheter.

Den tredje og meget viktige erkjennelsen er at vi må ønske å gjøre ressursutnyttelsen og de ulike dimensjonene og effektene av den, åpne og målbare.

Mye positivt

Det å hevde at vi må være smartere, kan lett oppfattes som kritikk – nærmest som en slags påstand om at vi ikke har vært nytenkende.

Eksemplene på det motsatte er heldigvis mange både når det gjelder langsiktige utviklingsprosjekt og mer spontane nyskapingner:

- Utviklingen av Universitetet i Nordland,
- gjenåpningen av Sydvaranger Gruve,
- utviklingen av Rana-samfunnet til et dynamisk, industrielt sentrum,
- etableringen av energiselskapet North Energy,
- utviklingen av et nytt kurs i Cross-border logistics i samarbeid mellom høyskolene i Finnmark og Bodø og universitetene i Murmansk og Arkhangelsk,
- det å få til Klokkegården Gjestgiveri og Marina i Rødøy som en av landets gjestehavner, er noen slike eksempler, og det finnes mange flere.

Disse eksemplene som er ganske forskjellige, er nok alle preget av at her var det personer som arbeidet smartere og fant løsninger der de tradisjonelle modellene ikke var egnet. Det er mye Petter Smart tenkning i hvert av disse eksemplene.

Åpenhet

Jeg skal ikke forsøke å lage modellen for hva det vi si å arbeide smartere. Det dreier seg om åpenhet både i søken etter kunnskap og partnere.

Utfordringen er at det er betydelig enklere i retorikken enn i handlingene å få til det å være åpen og fordomsfri i søken etter kunnskap, partnere og løsninger.

Som Petter Smart har sin lille hjelper (han med lypårehodet) trenger vi all hjelp som vi kan få, for å bli smartere her nord.

Nordområdene

Regjeringens nordområdesatsing, som ikke er en stedsatsing, men en satsing som er viktig for hele nasjonen, og hvor Nord er i fokus, kan nettopp være en slik hjelper.

Forskningsløft Nord og Barents 2020 er virkemidler som inngår i nordområdesatsingen. Anvendt på rett måte kan disse virkemidlene hjelpe oss i arbeidet med å finne i alle fall noe av oppskriften på hvordan vi kan arbeide smartere i Nord.

« Vi er færre personer. Befolkningsutviklingen har over mange år gått i feil retning. Det er urovekkende mange unge som reiser fra Nord og tilstrømningen er liten.